bant dergisi için Ekin Sanaç'la yapılan röportaj, Nisan 2006
Entretien avec Ekin Sanaç pour la revue **bant**, avril 2006

VS.proje

'şimdi bizim evin yerinde çukur var'

Evlerimizi yıkmışlar, yerlerine de çukurlar kazmışlar... 17 ve 20 Nisan tarihlerinde Fransız Kültür Merkezi'nde bulunmamızın nedeni de budur.

RÖP **EKİN SANAÇ**

"briken", eğitimlerini Fransa'da sürdüren Melis Tezkan ve Okan Ursu'un –ki onlar benim arkadaşlarım- ortak çalışmalarını altında topladıkları bir isim, bir proje adı. "briken", kelime anlamıyla da ilintili olarak ilişimin ve zaman zaman hepimizin birlikteliği her ne ise ona yönelirse; Melis, Sorbonne Nouvelle Üniversitesi Kültürel İletişim bölümünde, Okan da aynı üniversitenin Tiyatro bölümünde master programlarına devam ediyorlar. Konşiğ-leriyle ortaya çıkan briken'in ilk projesi de bu bağlamda video ve tiyatro gibi farklı alanları bir araya getiriyor. "Şimdi bizim evin yerinde çukur var" başlıklı bu ilk performanslarını İstanbul'da Fransız Kültür Merkezi'nde 17 Nisan ve 20 Nisan tarihlerinde sahnelemek için hazırlanan Melis ve Okan briken'ler hakkında bazı ayrıntılar. Her iki tarihte de gösterilerin saat 20:00'de başlıyor olduklarını da hatırlatalım.

'briken' ismi nereden geldi? 'briken'i kurmaktaki amacınız nedir?

Uzun zamandır üzerinde düşünüp birlikte'dikleri'nin en azından bir kısmının duyarsızlaşmanın adıdır bu. Amacımız da bence bundan biraz çıkan, hepsi biraz kalmasın, paylaşılandır. Bu birlikteler sadece bize özgü olamaz kaygısıdır. Bir de karşılıklı dürüsü var galiba, fotoğraf çekmek ya da yazı yazmak gibi bir şey; anları karşılıksızlıkta ötöye geçip, düşünülenleri, hissedilenleri de saptayıp kayıtlarını düşmek.

"Şimdi bizim evin yerinde çukur var"... Sizin evi neden yıktılar da yerine bir çukur kazdılar? Proje ismini nereden alıyor?

Bizim, sizin, hepimizin evini yıktılar, bizimkinin yerine bir de çukur kazdılar; nedenini bilmiyoruz, onun peşindeyiz. İlginiz çukurun içinden gelen sese. Bir de rıkımının tatlı nostaljisine düşülmesin diye; bizim evin yerinde çukur var.

Birkaç senedir Fransa'da yaşayan arkadaşlarım olarak orada yaşadığınız çalışmalar hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Çalışmalar, farklılıklar olabilir; ama insan ateşe kendisiyle devamlı yabancılaşma, bir çeşit hep 'eksiklik' balmıdeyse, bu çalışmayı hangi habitatta sürdürdüğünün bir önemi yok.

Sonuçta sahnelemeyeceğiniz proje Türkiye'de yaşayan iki arkadaşın yapacağı bir projeden farklı olmak. Fransa da olmak "Şimdi bizim evin yerinde çukur var..." a neler katma olabilir?

Fransa'da olmaktan çok, uzakta olmak. Başka bir yerde yayınır olmak; başka yerde olunca 'kendi'nin peşinde daha çok olmak. Hem kendine hem de bizim eve uzaktan bakabilmenin dayanılmaz hafifliği/ağırlığı da var tabii. Karışımlara gelince, biz pek bilemiyoruz o işleri.

"Şimdi bizim evin yerinde çukur var"ın ne kadarı önceden kurgulanmış, ne kadarı o an sahnede kurgulanacak? Videoların çoğunun 'real-time' olacağını biliyorum, peki ilyatroda da bir doğaçlama durumu söz konusu olacak mı?

"Şimdi bizim evin yerinde çukur var" önceden kurgulanda, metinleri önceden yazıldı. Gösteriler, sahne üzerinde o an gerçekleşen ve önceden kurgulanmış görüntüler arasında gidip geliyor. Performansın bütünü doğaçlamalar üzerine değil, etkileşimler üzerine kurulu; gerçekliklerı saptıyorlar, önceden-o an yaşanmalar, seyircileri-sahnedekiler-sahnedeki cisimler, mekânokan...

Sahne düzeninden bahsetmek gerekmez... Sahnede kaç ekran yer alacak? Dalar kar mı kurgudu? Oyuncu olarak sadece Okan'ı mı göreceğiz?

Sahnede bir projeksiyon perdesi, iki monitor, ayna, halı, sandalye, masa, okan ve melis olacak. Oynayan Okan'dır, evet.

Sahnede müzik ya da ses düşünüyor musunuz?

"Şimdi bizim evin yerinde çukur var"da bol bol müzik, ses ve sessizlik var.

Projeyi neden ilk olarak Türkiye'de hayata geçirmek istediniz? Kimlerle bağlantılar kurulu? Bu proje nasıl gerçekleşti? Zorlandınız mı?

Projenin ünü bu: "şimdi bizim evin yerinde çukur var" Türkiye için düşünüldü, arkından gelecek yerleştirme ve "Maintenant il y a une fosse at' la place de notre maison"; yani projenin diğer aşamaları Fransa'da gerçekleştirilecek. Birkaç deneme yapıldıktan sonra, benim anlamış oldu, uzakta olmak, Türkiye'de devamlı bulunmamak işleri zorlaştıracaktı. Projenin bütünlüğüne ve organlığa ve yeni işleri destekleyici politikaları Fransız Kültür Merkezi'ni çok zaman kaybetmeden oldumsa getirdi. Onlarla iktişame geçtikten sonra çok zorlanmadık.

Şu yerleştirme' işini biraz daha açmak gerekirse... Nerede, ne zaman ve nasıl?

Yerleştirme, iş dinamiğini korusun, Fransa'daki aşamaya itici güç olsun diye düşünüldü. Mayıs ayında, Fransa'da, üniversitesinin her sene düzenlediği festivale ver alacak.

briken'in yakın gelecekte planladığı başka ne gibi şeyler var? Tiyatro ve video birliktelliğine devam mı edecekmiz? Yoksa bir araya getirmeyi planladığınız başka ortamlar da var mı?

briken'in meselesi araçların araçlar tarafından desteklenmesiyle olmaz. Herhangi bir formu veya içeriği amaç edinmiyoruz. Birlikeblenler ve eklenenler doğrultusunda çalışmaya devam ediyoruz; bunlar formu da içeriği de kapsıyor.

Bununn en çok neyini özlüyorsunuz?

Melis: Baklava.
Okan: Tulumba tatlısı.

briken projesiyle ilgilenenler için ileri okuma (further reading), ileri dinleme (further listening) ve ileri izlemeler (further watching) için ne gibi öneriler, tavsiyeler yapabilirsiniz? Filmler, müzikler, kitaplar?

briken; adı üstünde, birlikteldiklerimizle birebir bağlantılı; dinlediğimiz, izlediğimiz okuduğumuz, tanışığımızı, gördüğümüz... Projenin oluşum sürecinde ve öncesinde 'tüketttiğimiz' her şeyin etkisi olmuştur; bu Sait Faik'ten İşaldih Bailar'a, TDK sözlüğünden Popkorn Rist videolarına, Magnetic Fields'tan Solvent'e, "Best in Show" filminden anneleri mize ve teyzelerimize kadar gider.

"Her şey birikir/Sözler düşünceler ve nesneler biçiminde/filer şey birikir" diyor Gülten Akın, o da birikenlerden biri.